

۲۰۱۶/۰۲/۰۹

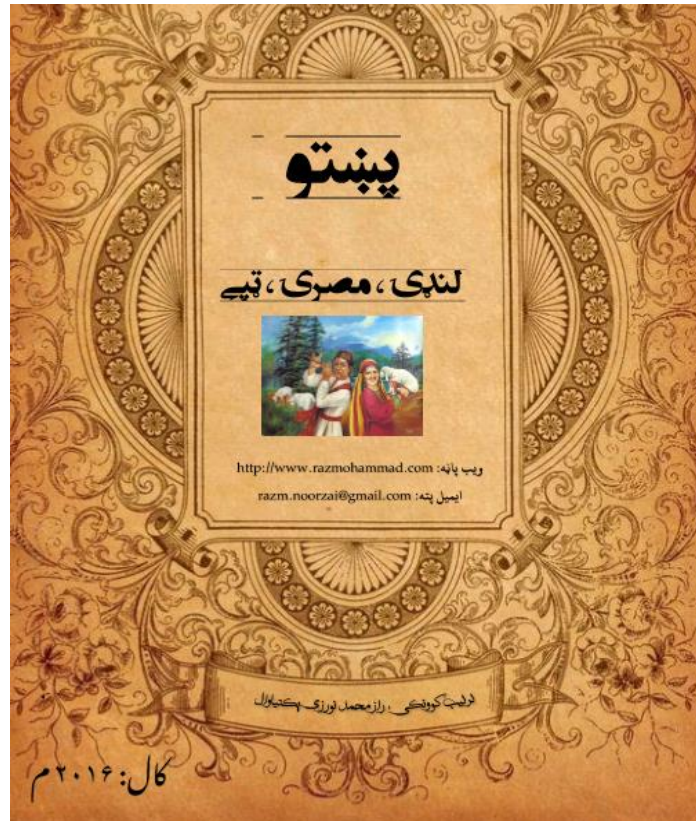
پوهندوی آصف بهاند

پښتو لنډی، مصری، تپي

د لنډيو نوي ټولگه

لنډی او د لنډيو د ثبتولو ستونزه

شلمه برخه

د لنډيو د منابعو او ټولگو د لټون په لړ کې مې دا ځل د «پښتو لنډی، مصری، تپي» تر سر لیک لاندې یوه ټولگه په بریښنايي بڼه تر لاسه کړې ده چې دلته به خبرې پرې وکړم. د لنډيو دا ټولگه مې په فیسبوک کې تر سترگو شوه چې کتابتون دات کام خپره کړې وه.

د لنډيو د دې ټولگې ترتیبونکی راز محمد نورزی پکتیا وال نومیري او دا ټولگه یې د روان میلادي (۲۰۱۶) کال په لومړیو کې خپره کړې ده. ما غوښتل چې د دې کتاب د معرفي په ترڅ کې د ښاغلي راز محمد نورزي لنډه بیوگرافي

د پاڼو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

هم خپره كرم او د كتاب د برابرولو د اصلي موخي پوښتنه ځيني وكړم، د همدې له پاره مي په لاندې متن يو ايميل، د ده په هغې برېښنايي پتي ور وليږه، چې د يادې ټولگې په يوه برخه كې اېښودل شوي دي:

«بناغلي راز محمد نورزي صاحب سلامونه اونيكې هيلي مي ومنه!

زما نوم اصف بهاند دی، پخوا په كابل پوهنتون كې استاد وم او اوس د اروپا په ډنمارك نومي هيواد كې ژوند كوم . د مهاجرت په چاپيريال كې مي هم خپلو څيړنو ته دوام وركړی دی، نن مي په خوشالي سره ستاسو د لنډيو كتاب(پښتو لنډی، مصري، ټپي) تر سترگو شو. زه د لنډيو د منابعو د معرفي په لړ كې غواړم ستاسو پر دې كتاب يوه لنډه مقاله وليكم. هيله ده خپله يوه لنډه بيوگرافي زما په پته را وليږئ او په وروستۍ برخه كې يې دا را ته وليكئ چې د دې كتاب د ليكلو او برابرولو اصلي موخه څه ده؟ له مرستې نه مو مخكې له مخكې مننه»؛ خو د دې كړينو تر ليكلو پورې مي ځواب تر لاسه نه كړ.

د كتاب په لومړۍ پښتې باندې د كتاب نوم «پښتو لنډی، مصري، ټپي» روارل شوي دي. له معمول سره سم د هر كتاب په پيل كې، د كتاب پېژندنه راورل كيږي، خو په ټولگه كې د كتاب پېژندنه نه شته، كومه مقدمه او كوم تقريظ هم په كې نه دی راورل شوي، مخامخ د لنډيو په باب مالومات وړاندې شوي دي.

كتاب څلور برخې لري:

۱- د كتاب د مدون يا ټولونكي له خوا د لنډيو په باب هغه عمومي مالومات راورل شوي چې د لنډيو په ډيري ټولگو او بحثونو كې را اخستل كيږي. دا مالومات تر دغو سرليكونو لاندې ترتيب شوي دي:

د لنډيو شاعران څوك دي؟، د لنډيو ځانگړتياوي، مصره، د لنډيو پېژندنه، د لنډيو ادبي او معنوي ویش، د لنډيو معنوی او حماسي انځور، فخر او حماسه، گودر او لنډی.

په دې ډول، تر پاسنيو عناوينو لاندې پر لنډيو باندې خبرې شوي دي، خو د لنډيو په باب كومه نوي خبره په كې نه ليدل كيږي، ټول هغه مالومات او خبرې دي چې په پخوانيو ټولگو او د لنډيو په باب په كتابونو او مقالو كې راغلي دي. د بحث په منځ كې كله كله لنډی هم را اخيستل شوي دي، يوازي د همدې بحث په وروستۍ برخه كې د ټولگې ترتيبونكي بناغلي راز محمد نورزي پكتيا وال، د لنډيو په باب خپل نظر په ډير لنډ ډول داسې بيانوي:

« په پای كې دومره وایم چې لنډيو ته زه دومره عقیده لرم چې كه په پښتو كې هيڅ شعر نه واي او يواځې همدا لنډي وي، نو د پښتو ادب له پاره به كار وایي.» (د ټولگې څوارلسم مخ)

۲- د ټولگې په دويمه برخه كې يو شمير لنډی راورل شوي دي چې شمير يې يوسل اوڅليرويشت (۱۲۴) رسيري. د لنډيو په منځ كې، د كتاب په اوه لسم (۱۷) مخ كې د يو مقفی شعرڅلور بيتونه هم اېښودل شوي دي:

مات كودری

دگودر په غاړه پروت و مات كودری
و بلی زه وم روغ منگی كلال جور كری
د لته لو بو كې زه مات يوه ځلمی كرم
یوی پیغلی په اوږو ومه راوری
د جهان هره زره كې عشق عیان دی
مات كودری سه هم د عشق داستان دی
ډیر مین په دی گودر دي یو ځای شوی
ډیر منگی دلته مات شوی لنډ بیان دی(۱)

د بيتونو په پای كې د يو(۱) شميره هم اېښودل شوي ده، خو ځواب او آدرس يې نه په لمنليک كې شته، د لنډيو په پای كې او نه هم د كتاب په پای كې. كيدای شي چې دا بيتونه په تيروتنې سره دلته اېښودل شوي وي.

۳- د كتاب په دريمه برخه كې يې د لنډيو په باب د دغو ليكوالو نظرونه را ټول كړي دي:

- په پښتو كې لنډی څه ته وايي؟ له آلمان ږغ راډيو سره د استاد حبيب الله رفيع د مركې متن. د لنډيو په باب د استاد رفيع دا خبرې په خوست ويب پاڼه كې لا پخوا خپرې شوي وي.

- د پښتو لنډيو ژوند څلورنيمو زرو كلونو ته رسيري، له استاد حبيب الله رفيع سره د بناغلي هارون حكيمي د مركې متن. د بناغلي هارون حكيمي دامرکه هم په خوست ويبپاڼه كې خپره شوي ده.

د پاڼو شميره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په څير و لولئ

– په لنډيو کې طنزي او خندونکي توکي، محمود نظري، په دې برخه کې ښاغلي محمود نظري په لنډيو کې ځينې طنز ډوله مسایل څيري دي. د ښاغلي نظري دا نظريات د ده په خپلو آثارو کې هم راغلي او خوست ويب کې هم راورل شوي دي.

– لنډۍ د گلونو په سمندر کې، محمد حامد حلیمي، دا لیکنه هم په خوست وېبپاڼه کې راغلي ده.
– د پښتو لنډيو په اړه یو څو خبرې، ولایت خان خدران، د ښاغلي ولایت خان خدران دا لیکنه هم په خوست وېبپاڼه کې خپره شوې ده.

په دې ټولگه کې د لنډيو په باب دا يادې مقالې په خوست ويب کې پخوا ايښودل شوي دي، ما د لنډيو د مقالو په دريمه برخه کې خبرې پرې خبرې کړي دي چې دوه کاله مخکې، د ۲۰۱۴ کال د فبرورۍ په لومړيو کې خپرې شوي دي. ۴- د ټولگې په وروستۍ برخه کې بيا يو شمير لنډۍ راورل شوي دي. دا لنډۍ په همدې بڼه خوست وېبپاڼه کې پخوا (د ۲۰۱۰ کال د اپريل په مياشت کې) ايښودل شوي دي.

په هر صورت چې وي، زه د دې ټولگې ترتيبونکي، ښاغلي راز محمد نورزی پکتيا وال دا هڅه مثبته ارزوم چې د دې ټولگې په خپرولو سره بې يو ځل بيا د لوستونکو پام د پښتو فولکلور دې مهمې او ارزښتناکې برخې ته ور وړاوه. زه نه پوهيرم چې دا ټولگه په چاپي بڼه هم خپره شوې ده که نه؟ څنگه چې د افغانستان په ډيرو سيمو کې خلک انټرنټ ته لاسرسی نه لري، نو که دا ټولگه په چاپي بڼه تر لوستونکو پورې و رسول شي، ډيره به ښه وي. په ټول کې که د دې کتاب محتويات و څيرل شي، په يوه ټولگه کې د لنډيو په باب مالومات او ور سره په دې شمير لنډۍ را ټولول او لوستونکو ته وړاندې کول، يو ښه او مثبت کار دی او ټولونکي، له پښتو ادب، پښتو فولکلور او پښتو ژبې سره خپله مينه ښودلې ده، خو که بې د لنډيو په باب د ځينو نورو خلکو نظرونه پيدا کړي وای او يو څه نوي لنډۍ يې هم را ټولي کړي وای، بده به نه. هسې يې هم د ټولگې په را ټولولو وخت او انرژي ضايع کوله، خو که بې يو څه نوښت هم کړی وای ښه به و. بيا دې هم کور ودان وي چې همدومره يې هم کړي دي.

د شلمې برخې پای

د پاڼو شميره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ